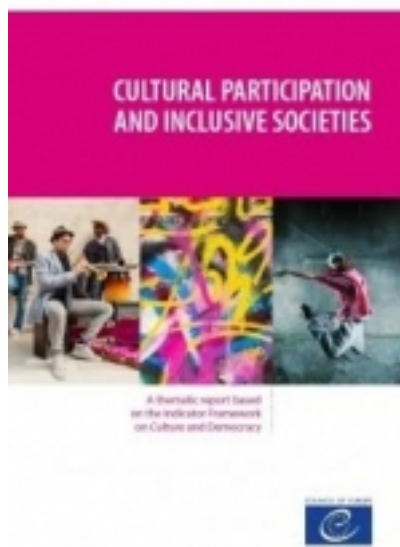

La participació cultural com a infraestructura de la confiança democràtica

Published by [Interacció](#) [1] on 11/01/2017 - 12:43 | Last modification: 27/07/2026 - 16:18

La tesi central de l'informe és que la participació cultural està fortament associada amb alguns dels principals atributs de les societats inclusives, especialment la confiança interpersonal, la tolerància i el respecte per la diversitat. L'argument no és que la cultura produeixi automàticament aquests valors, sinó que els països amb nivells més elevats de participació cultural tendeixen també a presentar nivells més elevats de cohesió social. Aquesta prudència és metodològicament important. Els autors insisteixen repetidament que les correlacions identificades no permeten establir relacions causals, encara que sí assenyalen mecanismes plausibles que les polítiques públiques poden explorar.

L'informe parteix d'una definició d'**societat inclusiva** inspirada en el Pla d'Acció del Consell d'Europa. Una societat inclusiva no exigeix que les persones abandonin les seves identitats culturals particulars. Al contrari, assumeix que la pluralitat és permanent i que la cohesió només és possible quan aquesta diversitat comparteix un marc democràtic comú basat en els drets humans, el respecte mutu i la resolució pacífica dels conflictes. En aquest sentit, la inclusió no equival a homogeneïtat sinó a la capacitat de conviure amb la diferència.

A partir d'aquesta definició, el document amplia també la noció de **participació cultural**. No es limita al consum d'oferta cultural ni tampoc a la pràctica artística professional. Inclou la creació artística amateur, el voluntariat en organitzacions culturals, la participació digital, la lectura, l'assistència a espectacles, les visites a museus, l'aprenentatge de llengües estrangeres i qualsevol activitat que incrementi el capital cultural i la capacitat d'expressió dels individus. Aquesta concepció és coherent amb la definició adoptada per la Unesco i desplaça la mirada des dels equipaments cap a les pràctiques culturals de la ciutadania.

El nucli més valuós del treball és l'explotació estadística de l'[Indicator Framework on Culture and Democracy](#) [2]. L'anàlisi mostra una correlació molt elevada entre participació cultural i tolerància ($r = 0,75$) i encara més intensa entre participació cultural i confiança interpersonal generalitzada ($r = 0,83$). També apareixen associacions importants amb la percepció de justícia social, la llibertat d'associació i la seguretat personal. Els autors interpreten aquestes relacions com un indici que les activitats culturals generen oportunitats de contacte entre persones diferents, afavoreixen l'exposició a perspectives diverses i contribueixen a desenvolupar competències pròpies d'una cultura democràtica.

L'informe resulta especialment interessant perquè no tracta la participació cultural com un fenomen homogeni.

Distingeix diverses modalitats i observa que no totes mantenen la mateixa relació amb la inclusió social. La creació artística presenta una correlació molt elevada amb la confiança interpersonal. La creativitat digital mostra una relació especialment intensa amb la tolerància. La participació cultural considerada tradicionalment "passiva", com llegir llibres, assistir a concerts o visitar museus, apareix igualment fortament associada amb la confiança social. En canvi, altres dimensions com l'interès per cultures estrangeres, el voluntariat cultural o la formació artística formal presenten relacions més modestes. Aquesta diferenciació impedeix simplificar la participació cultural com si totes les pràctiques produïssin els mateixos efectes socials.

Un segon bloc d'anàlisi examina les condicions que poden afavorir la participació cultural. Aquí el document identifica una forta associació entre el desenvolupament de les indústries culturals i els nivells de participació. També observa una relació positiva amb la infraestructura cultural, encara que més moderada del que podria esperar-se. La interpretació és significativa: disposar d'equipaments és important, però no suficient. La participació depèn també de les oportunitats efectives de creació, distribució i circulació cultural que ofereix el conjunt del sistema cultural. Igualment, el finançament públic i l'educació artística presenten correlacions positives però relativament febles, fet que suggereix que els seus efectes estan mediatitzats per molts altres factors institucionals i socials.

Aquest enfocament constitueix una aportació important perquè desplaça parcialment el debat des de les polítiques d'accés cap a les condicions estructurals que sostenen la participació. L'informe suggereix que l'objectiu no és únicament facilitar l'entrada als equipaments culturals, sinó construir un entorn capaç de generar pràctiques culturals diverses i sostingudes en el temps. La cultura deixa així d'entendre's exclusivament com una oferta institucional i passa a interpretar-se com una infraestructura relacional de la democràcia.

Al mateix temps, els autors mantenen una prudència metodològica notable. Recorden reiteradament que les dades disponibles són transversals i no permeten demostrar causalitat. És igualment plausible que les societats més tolerants generin més participació cultural que no pas que la participació produeixi més tolerància. També assenyalen limitacions importants de les fonts estadístiques, especialment pel que fa a les noves formes de participació digital, les activitats informals o les diferències entre contextos nacionals. El document acaba reclamant més investigació longitudinal i estudis qualitatius que permetin comprendre millor els mecanismes observats.

Vista des de l'actualitat, probablement la principal limitació del treball és que encara interpreta internet sobretot com un nou espai de creativitat i participació. El 2016 encara no s'havia desplegat plenament el debat sobre la polarització algorítmica, les cambres d'eco o la desinformació digital. Aquesta absència no desqualifica les conclusions, però obliga avui a matisar la idea que qualsevol forma de participació cultural digital contribueix necessàriament a la inclusió democràtica.

Malgrat aquesta limitació, el document continua sent una referència molt útil perquè formula una intuïció que posteriorment reapareixerà en nombroses investigacions sobre benestar, drets culturals i desenvolupament sostenible: la participació cultural no constitueix únicament un resultat de societats obertes, sinó que forma part dels mecanismes institucionals que poden contribuir a construir-les. La seva aportació més sòlida consisteix precisament a intentar demostrar aquesta hipòtesi mitjançant un marc d'indicadors comparables a escala europea, convertint la relació entre cultura i democràcia en un objecte susceptible de ser observat, mesurat i discutit públicament. (n. de l'e., 2026)

Referència

Council of Europe. (2016). *Cultural participation and inclusive societies: A thematic report based on the Indicator Framework on Culture and Democracy*. Council of Europe.

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: participació cultural

Tags: inclusió cultural

Tags: drets culturals

Tags: valor públic de la cultura

Tags: recerca cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2017/participacio-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/relacio-cultura-democracia%20>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/071117gbr_cultural_participation_and_inclusive_societies.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/6872>